

עין מצוה נר מצוה

א א מ"י פ"ט מהלכות טוען וטוען הל' ז סמג עשין לה טושיע ח"מ ס"ו קלה ספיק א:
ב ב מ"י שם הלכה ח טושיע שם ספיק ג:
ג ג מ"י שם הלכה ז טושיע שם ספיק ד:
ד ד מ"י פ"ו מהלכות נולה ופירה הל' א סמג עשין עד טושיע ח"מ ס"ו קלה ספיק א:
ה ה מ"י פ"כ מהלכות מורה הל' ד ועין בהשגות ונחת סמג עשין סכ טושיע ח"מ ס"ו קלה ספיק א:

ב.

שנים אוחזין פרק ראשון בבה מציעא

מסורת הש"ס

(א) כ"ב קט... (ב) לקמן מ. (ג) כ"ב קט... (ד) ריבא רישל' (ה) ועין רישל' (ו) לקמן מ. (ז) ושיל' (ח) שהגהת: רשא' (ט) דף ק"ז: (י) ונדרים בגל. (יא) וזיק קב. (יב) ודיב' לחמ'.

תורה אור השלם

1 וכן תעשה לחזור וכן תעשה לשמלתו וכן תעשה לכל אברת ארץ אשר תאבר ממת ומצאתה לא תוכל להתעלה: ודרים כג ג

הגהות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה היו וכו' סמג דרוכב ומניח:

גילוי הש"ס

תוס' ר"ה זה כ"ו חתם ח"ס וכו'. עין לקמן דף קטו פ"א תוס' ד"ה ה"א:

מוסף רש"י

ומצאתה. סמג קריה מילה. דאמאי הכי ארץ ולא עובד כוכבים, ולתני לה כי מייבט רחמנא עובד כוכבים היכא דלא אחאי לדיה דישראל לא מייבט למטרע עליה וללהדורה אבל אחאי לדיה מייבט להחזירה להביתא דאמרי: סמג' ושאל דעלמא נקט. אי לא הדר תנא כולה עלי הוה אמנא מאי מלמיה דקתני תנא לשון בני ארס אחו כמשנתנו ולא לשון המקרא והרבה בני ארס קורין לה מיליה משעת ראייה: בעלמא דקתני מלמיה. כ"מ שגינו שהמנא מיליה קנאה הוה אמנא דמיליה קני לה משעת ראייה דלא אשמעינן שום תנא דלא קני לה אלא כהגנה להכי אשמעינן הכא ממשנה ימירה: וסא זה וסא קתני. בני מלמיה תנא זה אומר ובני כולה עלי קתני זה אומר ואי חל חל הוא הכי אכעני ליה למתני זה אומר מלמיה וכולה עלי: במקח וממכר. קניתיה מיד פלוני ודוקא מקח וממכר הוא דלמרינן יחלוקו בשבועה דאיכא דלימר שניה קנאה ולשניה נתרצה המוכר אבל זה אומר איני ארמיה זה אומר איני ארמיה לא יחלוקו ודאי חד מינייהו רמאי הוא ותהא מוחתם עד שיבא אליהו: דמורה

רבינו הגנאל

שנים אוחזין בבבלי זה אומר אני מצאתה וכו'. ואקשי' עליה למה לי למתנא תוב זה אומר כולה שלי הלא באומר אני מצאתה משמע דכולה שלי היא. וספיקו הא אתא לאשמועי' ובראייה בעלמא לא קני לה למצאה. הא לא מייבט דהא אמר רבינא ומצאתה דברי רבינא כהגנאל בתרא דאמאי לדיה משמע דברי רבינא כהגנאל בתרא הל' אין פורשין מחובת המוכסין ופשטתה היא. ואוקימנא למתני רישא במצאה וסיפא דקתני זה אומר כולה שלי כגנייתא בשטתן אני קניתיה ונתני דמיה לבעליה

שנים אוחזין בבבליה. אידי דליירי כהגנל כתרס (ב"ב דף קטו). מחלוקת נסורת נגר ועל הבית דקתני כמעמד הכי אלו שלו וכשכיל הכי אלו של בעל הבית תני הכא נמי דיני חלוקת ואע"ג דתמרי מסכתא חלוקת אלו חדא מסכתא הוא הי"מ לענין מחלוקת ואח"כ קתם לפי שרבי לא היה לומד כסדר אלא כמו שהיו פאסיס התלמידים אבל כשחזרם על הסדר חזרם ולריך בכל מסכתא טעם למה נשית אחר שלפניה כדרייק גרים מסכת טעמות (דף ג:). מכדי תנא ממוכס קסליק כו' וכן בסוטה (דף ג:).

אוחזין במלית זה אומר אני מצאתיה זה אומר אני מצאתיה זה אומר כולה שלי זה אומר כולה שלי זה יושבע שאין לו בה פחות מחציה וזה יושבע שאין לו בה פחות מחציה זה אומר כולה שלי זה אומר כולה שלי זה יושבע שאין לו בה פחות מחציה חלקים והאומר חציה שלי יושבע שאין לו בה פחות מרביע זה נוטל שלשה חלקים זה נוטל רביע זה נוטל אחד רוכב ואחד מניין זה אומר כולה שלי זה אומר כולה שלי זה יושבע שאין לו בה פחות מחציה וזה יושבע שאין לו בה פחות מחציה ויחלוקו בוטן שהם מודים או שיש להן עדים חולקין בלא שבועה: גמ' למה לי למתנא זה אומר אני מצאתיה זה אומר אני מצאתיה זה אומר שלי זה אומר כולה שלי יתני חדא וזה אומר אני מצאתיה וכולה שלי וליתני אני מצאתיה ואנא ידענא דכולה שלי אי תנא אני מצאתיה הוה אמינא מאי מצאתיה ראיתיה אע"ג דלא אחאי לדידיה בראיה בעלמא קני תנא כולה שלי דבראיה לא קני ובמי מצית אמרת מאי מצאתיה ראיתיה והוא אמר ר' רבנאי וימצאתה דאחאי לדידיה משמע אין ומצאתה דקרא דאחאי לדידיה משמע ומיהו תנא לישנא דעלמא נקט ומדחוי ליה אמר אנא אישכחית ואע"ג דלא אחאי לדידיה בראיה בעלמא קני תני כולה שלי דבראיה בעלמא לא קני לה וליתני כולה שלי ולא בעי אני מצאתיה אי תני כולה שלי הוה אמינא בעלמא דקתני מצאתיה בראיה בעלמא קני תנא אני מצאתיה והדר תנא כולה שלי דממשנה יתירה אישמעינן דראיה לא קני ומי מצית אמרת חדא קתני והא זה וזה קתני זה אומר אני מצאתיה זה אומר כולה שלי וכו' אמר רב פפא ואיתימא ר' דא"י ר' רישא במצאה י'וסיפא במקח וממכר וצריכא דא"י

ראשונה היא אמת מינו שהיה טוען אחרת ולכן איתנו מינו אפילו להחזיק כגון בעובדא קמיימא וא"ל ומנא דלין ספק מוילא מידי ודאי דהאומר כולה שלי יש לו בודאי חזיה והאומר חזיה עלי ספק אם יש לו בה כלום דלמרינן בפרק החולין (בבמ"ד דף ג'.) ספק ויבס שבאו לחלוק בנכסי ספק ספק אמר אלא בר מתנא אנה ואית לי פלגא ויבס אמר את כרס דדי וית לך ולא מידי הוה ליה יבס ודאי וספק ספק ואין ספק מוילא מידי ודאי וי"ל דהתם יבס שהוה בנו של קנא היו ודאי יורשו ולא יוליא הספק מספק ממונו אבל הכא אין ספקא מה שהוה ודאי בנתינו וכן ראה את המלמיה ונפל עליה (לקמן דף ג'). קתני נמי דלא קני מאי למדחי כיון דאמר מנה לי או שנפל עליה גלי דעתיה דלא ינחא ליה למקמי עד שיוציג ליה: דבראיה בעלמא א"א קני. והא דלמרי' בפרק הבית והעלייה (לקמן דף ק"ה.) וסא הנצוה בהפקר קני היינו ששעה מעשה כל דהו כגון שגדר גדר קטן: והא זה ויה קתני. איכא דוכמי דפרין כי האי גוונא ואיכא דוכמי דלא פריך: (עי' חו"מ נסוות דף לא: ד"ה א"ב): א"י

שנים אוחזין בעליה. דוקא אוחזין דשניהס מוחזקים בה ואין לה כח בה יותר מזה שאילו הימה ביד אחד לכדו היו אידך המוילא מחזירו ועליו להביא ראיה בעדים שהיא שלו ואינו נאמן זה ליטול בשבועה: זה אומר כולה שלי. כגמרא מפרש למאי תנא: זה יושבע. מפרש בגמרא (דף ג.) שבועה זו למה: שאין לו בה פחות מחציה. כגמרא (דף ה:.) מ'י אחאי תקון כי האי לישנא כדך שבועה: וזה אומר חזיה שלי. מודה הוא שהחזי של חבירו ואין דנין אלא על חזיה הלכך זה האומר כולה שלי יושבע כו' כמשפט הראשון מה שהן בני עליו נשבעין שניהס שאין לכל אחד בני פחות מחזיו ונוטל כל אחד חזיו: היו שנים רוכבין כו'. לאשמעינן אלא (ב) דרוכב ומניח שניהס שזין לקנות נהמה מן ההפקר: כומן שהן מודין. כגמרא (דף מ.) מפרש [דכחאי] אשמעינן שהגבהי מיליה מיליה לחזירו קנה חבירו: גמ' ראיתיה. קודם ס' שהגבהי אותה: בראיה קני. מדקתני יחלוקו: סמג' כולה שלי. כחוקה גמורה שהגבהי מיליה ואחיה חפקת מידי משוכתי בה: והאמר רבנאי. כנכסא קמא כהגנאל ומחל'ו: ומלמיה דאפא לדידי משמע. ואפי' הכי אחי' ולא עובד כוכבים ולא מימא כי מייבט רחמנא עובד כוכבים היכא דלא אחאי לדיה דישראל לא מייבט למטרע עליה וללהדורה אבל אחאי לדיה מייבט להחזירה להביתא דאמרי: סמג' ושאל דעלמא נקט. אי לא הדר תנא כולה עלי הוה אמנא מאי מלמיה דקתני תנא לשון בני ארס אחו כמשנתנו ולא לשון המקרא והרבה בני ארס קורין לה מיליה משעת ראייה: בעלמא דקתני מלמיה. כ"מ שגינו שהמנא מיליה קנאה הוה אמנא דמיליה קני לה משעת ראייה דלא אשמעינן שום תנא דלא קני לה אלא כהגנה להכי אשמעינן הכא ממשנה ימירה: וסא זה וסא קתני. בני מלמיה תנא זה אומר ובני כולה שלי קתני זה אומר ואי חל חל הוא הכי אכעני ליה למתני זה אומר מלמיה וכולה עלי: במקח וממכר. קניתיה מיד פלוני ודוקא מקח וממכר הוא דלמרינן יחלוקו בשבועה דאיכא דלימר שניה קנאה ולשניה נתרצה המוכר אבל זה אומר איני ארמיה זה אומר איני ארמיה לא יחלוקו ודאי חד מינייהו רמאי הוא ותהא מוחתם עד שיבא אליהו: דמורה

רב שימי בר אשי ואמרי לה כ"ד י' רישא במצאה י'וסיפא במקח וממכר וצריכא דא"י ר' רישא במצאה י'וסיפא במקח וממכר וצריכא דא"י

א"י